

DIGER

Jonas Valhøj Kleffel Nielsen, Jura & Skat

Vestjysk Landboforening

09.05.2017

STØTTET AF
promilleafgiftsfonden
for landbrug

MUSEUMSLOVENS § 29 A, STK. 1

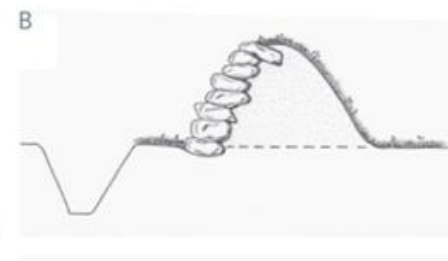
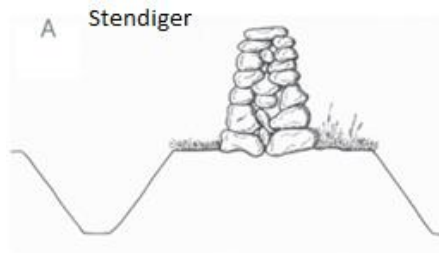
”Der må **ikke** foretages **ændring** i tilstanden af **sten- og jorddiger og lignende**”

BESKYTTEDE DIGER

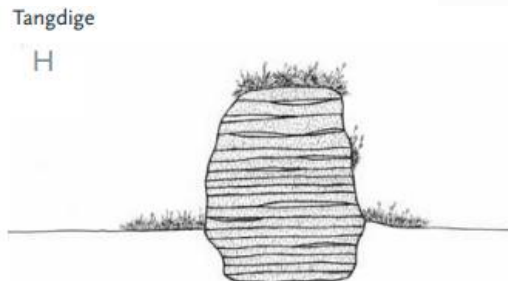
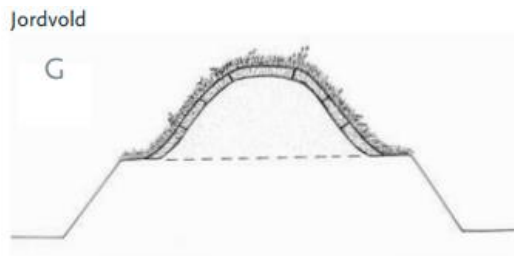
- Stendiger
- Diger der ejes af offentlige myndigheder
- Diger der ligger på eller afgrænser beskyttede naturtyper (NBL § 3)
- Diger angivet på kortbladet i Geodatastyrelsens kortværk Danmark (1:25.000), **4 cm-kortet**, i den seneste reviderede udgave forud for den 1. juli 1992.

DIGETYPES

- Stendiger (selvstændigt beskyttet)
- Diger af græs og lyngtørv
- Jordvolde
- Tangdiger
- Diger med grøfter

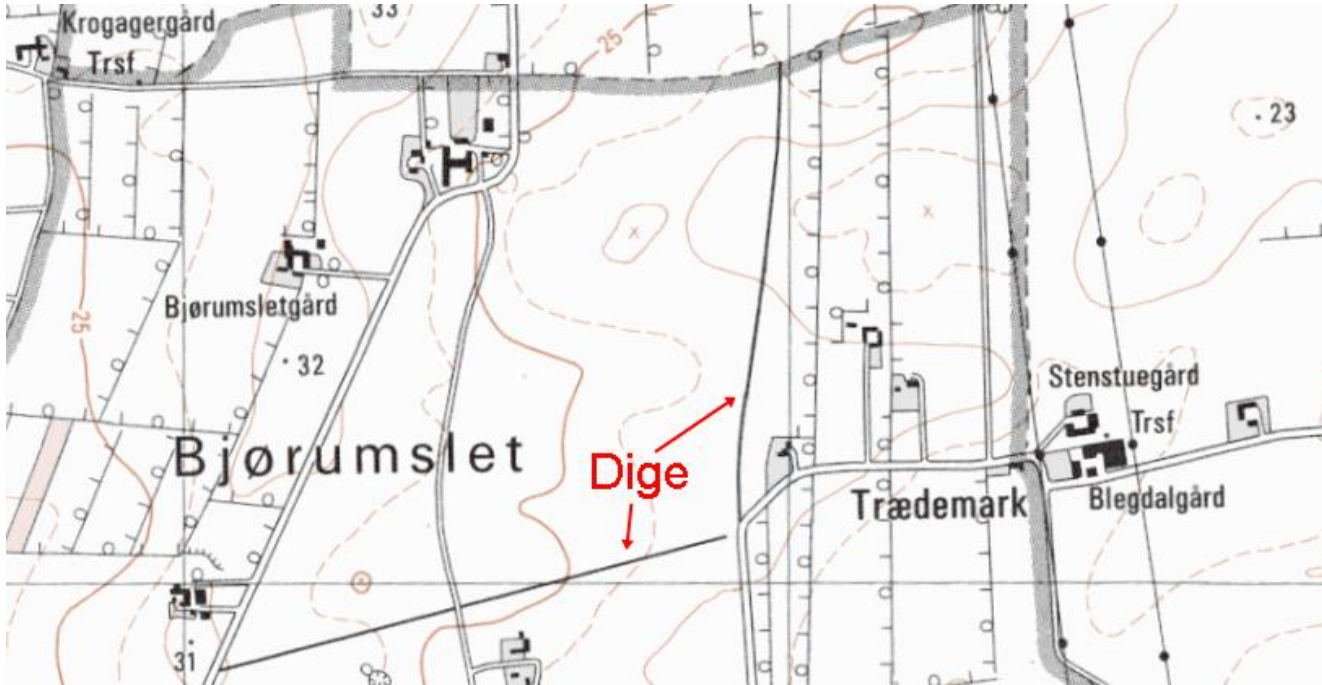
Kun beskyttet hvis angivet
som dige på 4 cm-kort

Dige af græs- og lyngtørv

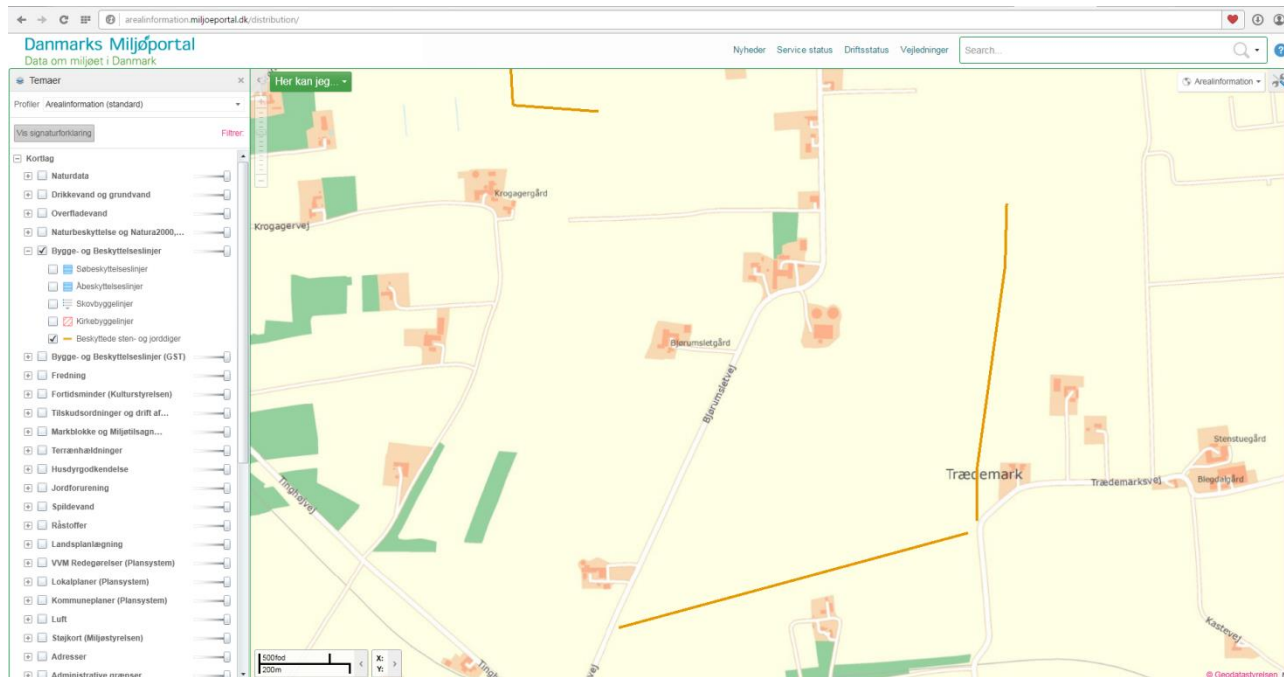

4 CM-KORTET

<http://download.kortforsyningen.dk/content/dtk4-cm-kort-trykt-1977-1992>

MILJØPORTALEN, VEJLEDENDE

<http://arealinformation.miljoportal.dk/distribution/>

Temaer

Profiler: Arealinformation (standard)

Vis signaturforklaring Filtrer:

- ☐ Spildevand
- ☐ Råstoffer
- ☐ Landsplanlægning
- ☐ VVM Redegørelser (Plansystem)
- ☐ Lokalplaner (Plansystem)
- ☐ Kommuneplaner (Plansystem)
- ☐ Luft
- ☐ Støjkort (Miljøstyrelsen)
- ☐ Adresser
- ☐ Administrative grænser
- ☐ Matrikulære grænser (GST)
- ☐ Højdemodel

☒ Baggrundskort

- ☐ Ortofoto 2014
- ☒ Ortofoto 2012
- ☐ Ortofoto 2010
- ☒ Ortofoto 2008
- ☐ Ortofoto 2006
- ☐ Ortofoto 2004
- ☐ Ortofoto 2002
- ☐ Ortofoto 1999
- ☐ Ortofoto 1995

HISTORIE

- 1. juli 1992: Beskyttelse indført i naturbeskyttelsesloven for at bevare en truet ”naturtype”, da kraftig tilbagegang af diger i Østdanmark. Miljøminister Per Stig Møller
- Primære formål at beskytte småbiotoper, dvs. biologiske hensyn.

HISTORIE

- Minister og Folketing valgte at beskytte diger angivet på 4 cm-kort for at sikre enkel og entydig administration, selvom diger kunne være blevet nedlagt efter kortets udarbejdelse.
- Beskyttelse midlertidig - indtil konkret udpegning af beskyttelsesværdige diger skulle finde sted.

HVAD ER 4 CM-KORT?

HVEM LAVEDE DET FØRSTE 4 CM-KORT?

4 cm kort = 1 : 25.000 = 1 km i landskabet fylder 4 cm på kortet.

Første 4 cm-kort over Danmark udarbejdet i 1952 af

Army Map Service
Corps of Engineers
U. S. Army
Washington D. C.

ER KORTREGISTRERINGEN KORREKT?

”Under amternes arbejde med de vejledende registreringer viste det sig, at det i visse egne var op mod 30 % af alle bevarede diger, der ikke fremgik af 4cm kortene. Det skyldes først og fremmest, at de moderne 4cm kort er tegnet efter luftfotos med kun en begrænset støtte i ældre kort. Kun større anlæg er korrigeret ved optegnelser i marken.” – se s. 18 i [digevejledningen](#).

HISTORIE

- Midt 90'erne: Udpegning af beskyttelsesværdige diger for omkostningskrævende. Midlertidig ordning med 4 cm-kort fortsattes. Miljøminister Svend Auken.
- 2001 Regeringsskifte. Ny regering besluttede at flytte ansvaret for fortidsminder og sten- og jorddiger fra Miljø- og Energiministeriet til Kulturministeriet (Kulturarvsstyrelsen). Kulturminister Brian Mikkelsen.

HISTORIE

- 1. januar 2007: Vejledende registrering af diger kan ses på Miljøportalen.
- 1. januar 2013: 4 cm-kortet lægges på nettet til gratis download.
- Ultimo 2014: Slots- og Kulturstyrelsen prioriterer tilsyn efter at have overtaget det i 2007 fra amter
- Nu: Forsøg i visse kommuner med konkret udpegning af beskyttelsesværdige diger

BESKYTTELSESVÆRDIGT

Hvis et beskyttet dige er fjernet / ønskes fjernet, skal myndighederne prøve, om det var / er beskyttelsesværdigt.

3 forhold skal undersøges:

1. Landskabelig betydning
2. Kulturhistorisk betydning
3. Biologisk betydning

LANDSKABELIG VÆRDI

- Væsentligt element i landskabet (længde, profil eller del af et sammenhængende digesystem)
- Egnskarakteristiske digestrukturer

KULTURHISTORISK VÆRDI

- Ejerlavsdiger (ejerlavsgørænse går tilbage til jernalder)
- Udsiftningsdiger (fra udsiftningen omkring år 1800)
- Gamle diger
- Krogede diger
- Særprægede diger
- Velbevarede diger
- Særlige byggematerialer
- Velbevarede helheder
- Diger i administrative skel

BIOLOGISK VÆRDI

- Betydning som biotop eller økologisk spredningskorridor.
 - Levested for enkeltarter, biotoptype med en særegen artssammensætning eller del af et større biotopnet, ledelinje
 - Diger med sjældne plante- og dyrearter
 - Diger med mange plante- og dyrearter
 - Gamle diger
 - "Naturgroede" diger
 - Diger der forbinder naturområder
 - Brede diger
 - Diger med strukturel diversitet
 - Diger i og ved naturområder

DISPENSATION

*”Med formuleringen, at der kun ”i særlige tilfælde” kan dispenseres fra forbuddet mod tilstandsændringer, er det angivet, at der kun sjældent kan gøres egentlige undtagelser...Natur- og Miljøklagenævnets **praksis for dispensation til nedlæggelse af diger**, herunder i forbindelse med landbrugsdrift, er i overensstemmelse hermed **yderst restriktiv**”, jf. adskillige afgørelser fra NMKN se f.eks. [NMK-600-00064](#)*

OPTIMERE MARKDRIFTEN

Kan man bruge som begrundelse, at fjernelse vil optimere markdriften?

”Det fremgår af lovens forarbejder og Natur- og Miljøklagenævnets praksis, at det ikke er tilstrækkeligt til at meddele dispensation, at der er påvist driftsmæssige eller økonomiske interesser i at diget fjernes.” – citat fra afgørelse [NMK-600-00096](#).

ERSTATNINGSDIGE?

Nej

Et erstatningsdige vil efter Natur- og Miljøklagenævnets praksis almindeligvis ikke kunne erstatte den kulturhistoriske (fortælle)værdi, der knytter sig til den autentiske placering og udformning af et oprindeligt dige

HVIS DET ER FJERNET

Bedste argument: Myndighedspassivitet – mange sager har ligget længe ved Slots- og Kulturstyrelsen. Efter praksis mindst 3,5 år (normalt 4 år).

Sørg selv for grundig sagsoplysning. Lodsejerens eget udsagn eller naboers udsagn tillægges kun ringe vægt.

- Gennemgang af kortmateriale
- Udsagn fra tidligere ansatte ved amtet
- Udsagn fra landinspektører
- Fotoalbums
- Hvad siger det lokale museum / egnsarkiv?

HVIS DET ER FJERNET

- Du kan ikke pålægges at skulle retablere et større / bredere / bedre dige end det oprindelige.
- Der kan søges om dispensation til digegennembrud til passage gennem diget med markmaskiner.

KLAGEMULIGHED

Klage til Miljøklagenævnet – frist 4 uger

- Slots- og Kulturstyrelsens påbud kan efter praksis påklages fsva. fortolkningen af lovgrundlaget, herunder om et konkret forhold er ulovligt.
- Kommunens afslag på dispensation prøves fuldt ud.

Domstolsprøvelse – 6 måneder

Straffesag

PAS PÅ VED KØB!

Den **til enhver tid værende** ejer / bruger skal udbedre / hæfter, jf. museumslovens § 29 p.